

سرمای شدید در راه است

سامانه بارشی جدید از امروز (۲ اسفند) وارد کشور می‌شود. سامانه بارشی جدید ابتدا نیمه غربی کشور را فرامی‌گیرد و در جنوب و نیمه غربی پیش‌بینی بارندگی شده است.

کارشناس سازمان هواشناسی کشور با تأیید این خبر به همشهری می‌گوید: «با ورود سامانه بارشی جدید شاهد بارش‌های مداوم و سرمای شدید در کشور خواهیم بود.»

فریبا گودرزی ادامه می‌دهد: «بارندگی در گیلان، مازندران، آذربایجان شرقی، آذربایجان غربی، اردبیل، کردستان و زنجان پیش‌بینی شده است.»

هشدار هواشناسی سطح نارنجی از جمعه تا دوشنبه فعال است. کارشناس سازمان هواشناسی کشور با اعلام این خبر تأکید می‌کند: «روز جمعه هشدار سطح نارنجی برای گیلان، غرب مازندران، اردبیل، زنجان، قزوین، جنوب غرب آذربایجان غربی، نیمه غربی کردستان، شمال غرب کرمانشاه، شمال آذربایجان شرقی و روز شنبه گیلان، غرب مازندران، اردبیل، آذربایجان شرقی، جنوب آذربایجان غربی، کردستان، کرمانشاه، آذربایجان شرقی، زنجان، ارتفاعات تهران، البرز و قزوین و یکشنبه اردبیل، گیلان، مازندران، جنوب آذربایجان غربی، جنوب شرق لرستان، چهارمحال و بختیاری، جنوب اصفهان، شرق کیلیکلوپه و بویراحمد، شمال استان‌های تهران، فارس، البرز و قزوین و دوشنبه جنوب اردبیل، مازندران، گیلان، ارتفاعات استان‌های تهران، البرز، قزوین و گلستان معتبر است.»

به گفته کارشناس سازمان هواشناسی کشور، روز دوشنبه و سه شنبه (۶ و ۷ اسفندماه) سرمای شدیدی بسیاری از استان‌ها را فرا می‌گیرد و دمای هوا در بسیاری از مناطق کشور به ۱۰ درجه زیر صفر و حتی به ۱۵ درجه زیر صفر خواهد رسید.

عدد خیر

۲۱ گوهرسنگ

در استان همدان شناسایی شده است. استاندار همدان با اعلام این مطلب گفت: «یاقوت کبود با ارزش‌ترین سنگ قیمتی است که به‌طور انحصاری در همدان یافت می‌شود. به گزارش ایسنا، حمید ملانوری شمسی افزود: باید برنامه‌های مناسب برای بهره‌برداری از این سنگ‌های قیمتی تدوین شود.

۳۰۰ زندانی

جرایم غیر عمد اردبیل از ابتدای سال جاری تاکنون از زندان‌های استان آزاد شده‌اند. مبلغ محکومیت این مددجویان ۶۸ میلیارد و ۳۴۵ میلیون تومان بود. به گزارش تسنیم، این خبر راجح‌الاسلام والمسلمین حسین کثیرلو، رئیس کل دادگستری اردبیل اعلام کرد.

۱۷۵۰ تن

کالاهای اساسی در سیستان و بلوچستان توزیع می‌شود. به گزارش ایرنا، علیرضا دهمرده، رئیس سازمان جهادکشاورزی سیستان و بلوچستان با اشاره به فرارسیدن ماه مبارک رمضان و پایان پایانی سال، از برنامه‌ریزی جامع برای توزیع بیشتر این کالاهای اساسی در استان خبر داد.

عکس خیر

دولت آباد

تنها روستای قلعه‌ای ایران

روستای دولت‌آباد سلفچگان در استان قم در مجاورت منطقه حفاظت شده پلنگ‌درو در غرب رود قم تنها روستای قلعه‌ای ایران است. قلعه این روستا متعلق به دوران قاجار است و در سال ۱۳۹۱ با شماره ۳۰۵۵۳ در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسیده است.

عکس: ایمنا

گام بلند تبریز ۲۰۲۵ به‌سوی پایتخت سبز آسیا

یعقوب هوشیار، شهردار تبریز در دیدار با سفیر ایران در آلمان: تبریز به‌عنوان پایتخت محیط‌زیست آسیا در سال ۲۰۲۵ معرفی شده است. ما خواستار استفاده از تجربیات شهرهای آلمان در حوزه هوشمندسازی و محیط‌زیست هستیم.

نیروگاه مشهد نوسازی می‌شود

ابوالفضل عسگری، مدیرعامل شرکت مادر تخصصی برق حرارتی کشور: طرح نوسازی نیروگاه مشهد در شورای اقتصاد تصویب شد. یک بلوک سیکل ترکیبی با راندمان ۵۵ درصد جایگزین واحدهای قدیمی این مجموعه خواهد شد.

«گالو»

به دلیل ظرافت و زیبایی، استفاده از طلا ۲۰ عیار در ساخت آن و همچنین استفاده از نگین‌های مختلف در مراحل تزئین آن از جمله زیباترین و کم‌نظیرترین انگشترهای شهر یزد است

رازهای یک حلقه یزدی

پیشکسوت ساخت انگشتر گالو از سنت‌های یزدی خاص این انگشتر می‌گوید که این روزها در آستانه فراموشی است

گپ

راحله عبدالحسینی روزنامه‌نگار

حلقه از دواج از روزگار قدیم در یزد با انگشتر «گالو» شناخته می‌شود؛ حلقه‌ای که این روزها مهارت ساختش فقط در دست پیشکسوتان باقی مانده است.

«محمد آقا سلمانیان بنادکی» یکی از همین پیشکسوتان است که از ۱۲ سالگی در دکان زرگری فوت و فن ساخت زیورآلات سنتی یزد را آموخته است. او که مهر اصالت ملی صنایع دستی را نیز در یافت کرده، معتقد است انگشتر گالو، نماد هنر یزد است که با استفاده از فلز طلا یا نقره و نگین حدید در دست زنان و مردان یزدی خوش می‌درخشید، اما حالا یاد پد سرافش از مادر بزرگ‌ها و پدر بزرگ‌ها رفت.

حلقه یک شکل

یزد همانطور که به یادگیرها و قنات‌هایش معروف است، همان قدر هم در ساخت زیورآلات دست‌ساز زیانزد است. محمد آقا سلمانیان، پیشکسوت ساخت زیورآلات سنتی یزد حدود ۶۵ سال دارد و به همشهری می‌گوید که از نوجوانی در این حرفه آمده و نیم قرن تجربه دارد. او درباره انگشتر گالو که یکی از قدیمی‌ترین دست‌سازهای یزد است، می‌گوید: «انگشتر گالو معروف‌ترین انگشتر ساخت هنرمندان زرگر یزدی است. این انگشتر به دلیل ظرافت و زیبایی، استفاده از طلا ۲۰ عیار در ساخت آن و همچنین استفاده از نگین‌های مختلف در مراحل تزئین آن از جمله زیباترین و کم‌نظیرترین انگشترهای شهر یزد است.»

ساخت منحصر به فرد

به گفته سلمانیان، شیوه ساخت انگشتر گالو منحصر به شهر یزد بوده و از گذشته‌های دور فقط توسط زرگران یزدی ساخته می‌شده و تا چند دهه گذشته به‌عنوان حلقه ازدواج در تمامی ایران به‌ویژه فلات مرکزی ایران شناخته می‌شده است. سلمانیان درباره از رونق افتادن این صنایع دستی ارزشمند در یزد می‌گوید: «با رواج زیورآلات خارجی و دستگاه‌های صنعتی شیوه ساخت انگشتر گالو کم‌کم به فراموشی سپرده شده، اما همچنان چند کارگاه سنتی در بافت تاریخی شهر یزد مشغول ساخت این نوع انگشتر هستند که آخرین کارگاه‌هایی هستند که این نوع انگشتر در آنها ساخته می‌شود. قدمت این انگشتر به آن ارزش فرهنگی می‌دهد. این انگشتر را برای عروس و داماد سفاکت می‌دادند و مدال زنانه و مردانه‌اش هم باهم فرقی نداشت.»

او بهترین خاطراتش را مربوط به زمانی می‌داند که گردشگران خارجی از شیوه ساخت انگشتر گالو می‌پرسند و به یادگار سفاکت می‌دهند.

انگشترهای ثبت ملی

شیوه ساخت انگشتر گالو سال ۱۳۹۹ بود که به ثبت ملی رسید. در همان زمان مهارت ساخت زیورآلات روستای ایبانه طنزن هم در فهرست میراث ملی به ثبت رسید.

این مهارت با قدمتی چند صد ساله در این روستا رواج دارد و در حال حاضر ۲ هنرمند در این حرفه مشغول به‌کار هستند. یکی از زیورآلات خاص این روستا انگشتری معروف به شستی است؛ انگشتری بایک نگین و حلقه که برای انگشت شست طراحی شده است و هنوز هم زنان و مردان روستای ایبانه آن را به‌دست می‌کنند

قم هرچند انگشتر منحصر به فردی ندارد، اما مهارت انگشترسازی در آن به ثبت ملی رسیده و خود شهر هم به‌عنوان شهر ملی انگشتر شناخته می‌شود. براساس شواهد موجود از تپه صرم، تولید و استفاده از انگشتر بیش از ۲ هزار سال پیش از میلاد مسیح در قم معمول بوده است

سلمانیان می‌گوید که در قدیم برای روشن کردن کوره و ساخت انگشتر گالو از شن‌های داغ (ریگ) و سوخته استفاده می‌کردند و ادامه می‌دهد: «شیر» قند و نبات را با شن می‌امیختیم تا خوب به هم بچسبند و آن را در کوره می‌ریختیم. قالب انگشتر گالو به نام درجه را در این کوره به عمل می‌وردیم. قالب درجه ۲ بخش است. ابتدا یکی از نیمه قالب روی انگشتر قرار می‌گیرد و بعد با گرد زغال روی آن عایق می‌شود تا ریگ قالب به آن نچسبد. پس از آن بخش‌های اضافی را جدا می‌کنیم و به بازوهای انگشتر با استفاده از چکش و سندان یا میل حلقه شکل می‌دهیم. بعد از ساخت بدنه انگشتر نوبت به پرداخت آن با سوهان نرم و پارچه می‌رسد و در مرحله بعدی نگین انگشتر نیز در کاب انگشتر قرار می‌گیرد. وزن انگشتر گالو بالاست و یکی از دلایل کم شدن بازارش همین قیمت بالای طلا ۲۰ عیار است. نگین انگشتر گالو فرقی نمی‌کند و بنا به سفاکت مشتری است، اما معمولاً نگین آن حدید سیاه است.»

وی علت در آستانه فراموشی قرار گرفتن انگشتر گالو را اینطور توضیح می‌دهد: «هنوز هم این انگشتر به‌صورت سنتی قالب‌گیری می‌شود و برای همین یکی از صنایع دستی است در حالی که نسل جدید به فراگیری این هنر به‌صورت سنتی علاقه ندارد. واردات طلاهای خارجی به بازار از عوامل کاهش رونق ساخت است. از دیدگاه جامعه هم ارزش هنری این انگشتر مانند سابق نیست.»

انگشتری به قدمت تاریخ

معاون صنایع دستی اداره میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی یزد به همشهری می‌گوید: «معنای واژه گالو مشخص نیست ولی نامی زشتی است و احتمالاً باید نام نخستین سازنده این انگشتر باشد.» عبدالمجید عربی درباره قدمت این انگشتر نیز می‌گوید: «از تاریخچه ساخت این انگشتر نیز اطلاعات دقیقی در دست نیست. ولی هم‌اکنون انگشترهای گالویی با قدمت بیش از ۳۵۰۰ سال در مجموعه‌های خصوصی در شهر یزد وجود دارد. بنابراین می‌توان قدمت این انگشتر را حداقل به دوره صفوی رساند، اما بنظر می‌رسد ساخت این نوع انگشتر از دوره پیش از اسلام در شهر یزد رواج داشته‌است.» به گفته او، اداره میراث استان یزد در تلاش برای ثبت مهارت ساخت انگشتر گالو یزدی است.

مسجد ۹۰۰ ساله

در کویری ترین نقطه زمین

مسجد ملک زوزن بیش از ۹ قرن قبل در خراسان رضوی ساخته شد؛ سازه‌ای تاریخی با کاشی‌های لاجوردی و بنای آجری که معماری اسلامی آن در پهنه دشتی سوزان چشم‌انداز زیبایی به این منطقه داده است. کاشی‌های لعابی لاجوردی و فیروزه‌ای حکایت از عظمت و قدمت این مسجد تاریخی دارد و تماشای آن آدمی را به حیرت وامی‌دارد. از این مسجد زیبایی دوران خوارزمشاهی ۱۲ ایوان برجای مانده که نواز شگر چشم گردشگران است.

به گزارش همشهری، مسجد ملک زوزن که در سده هفتم هجری قمری ساخته شده در ۲۰ بهمن ۱۳۱۸ با شماره ۴۰ به‌عنوان یکی از آثار ملی ایران ثبت شد. این مسجد زیبا به سبک خراسانی ساخته شده و از مساجد ۱۲ ایوانی دوره خوارزمشاهیان است. مسجد ملک در این دوره توسط ملک قوام‌الدین زوزنی روی مسجدی که از قبل در شهر بود و فراین نشان می‌دهد که در دوره سلجوقی ساخته شده، در سال ۶۱۶ هجری قمری بنا شده است.

مسجد ملک زوزن در ۶۶ کیلومتری جنوب غربی خواف واقع شده و تنها بنای آجری بر جای مانده از بقایای شهر تاریخی زوزن و یادمانی ارزشمند از شکوه و عظمت این منطقه است. این مسجد دومین مسجد تاریخ‌دار دوره خوارزمشاهیان است که به استناد کتیبه موجود در سال ۶۱۵ هجری قمری و یک سال پس از آن در حال ساخت بوده است.

مسجد ملک زوزن با قامتی برفراشته در کویری ترین نقطه زمین قرار گرفته و مساحت فعلی آن بیش از ۱۰۰۰ مترمربع است، ولی از نماهای جانبی متصل به دیوارهای بیرونی مسجد که هنوز باقی مانده، پیداست که بیوتات و شبستان‌های مسجد در جهات شمال و جنوب بیش از وضعیت فعلی گسترده بوده است.

بر جای مانده

آنچه در حال حاضر از معماری بنا باقی مانده، ۱۲ ایوان کوچک و بزرگ مقابل هم در اضلاع شرقی غربی است که هسته بنای عظیمی بوده که برخی معتقدند به‌عنوان مسجد - مدرسه بنیان شده و به‌دلیل حملات سپاهیان مغول در ۶۱۷ هجری قمری کار بنسای آن نیمه‌تمام رها شده است.

از مهم‌ترین بخش‌های مسجد علاوه بر ۱۲ ایوان، پله‌های مارپیچ، قبر پسر ملک زوزن و محرابی است که زیر خاک پیدا شده است. در شبستان غربی این مسجد، پلکانی وجود دارد که به‌طور مارپیچ بر حول استوانه‌ای از آجر می‌چرخیده و مؤذن را به گلدسته‌ها می‌رسانده است. پلکان زاویه راست در زلزله‌های اخیر به کلی متلاشی شده و هم‌اکنون قامت از هم پاشیده آن در پشت شبستان دیده می‌شود که در حال حاضر مرمت و احیا شده و پلکان سمت چپ همچنان باقی است.

در قسمت غربی ایوان قبری وجود دارد که گفته می‌شود متعلق به پسر ملک زوزن است. ایوان‌های بازمانده از مسجد با نام ایوان قبله و ایوان مقابل قبله شهرت دارد که یکی از ایوان‌ها به ستون‌های تزئینی و کاشی فیروزه‌ای مزین است.

از بنای عظیم مسجد ملک زوزن که در دهه اول قرن هفتم ساخته شده است اکنون جز ۱۲ ایوان از هم گسسته چیزی باقی نمانده و ۱۲ ایوان باقی‌مانده مسجد رو در روی هم و به فاصله ۴۵ متر از یکدیگر قرار دارند.

تاریخ زوزن

روستای زوزن از توابع جلگه زوزن در شهرستان خواف استان خراسان رضوی، میراث‌دار شهر زوزن قدیم است. براساس کاوش‌های باستان‌شناسی که در محدوده شهر تاریخی زوزن انجام شده آثار و شواهدی از قرون اولیه اسلامی تا دوره ایلیخانان در این منطقه به‌دست آمده که بیانگر تاریخ و تمدن آن است.

رجبعلی لیاف‌خانیک‌ی، پژوهشگر و باستان‌شناس خراسانی می‌گوید که زوزن، یکی از کلات‌شهرهای خراسان بوده که در آستانه حمله مغول‌ها «یاقوت حموی» آن را به‌دلیل کثرت فضا، ادبا و اهل علم «بصره کوچک» لقب داده است.

به گفته او، یافته‌های باستان‌شناسی در جای جای محوطه باستانی وسیع زوزن نشان از رونق زوزن در برهه‌های طولانی داشته و مورخان و جغرافیدان‌هایی همچون «استخری»، «مقدسی»، «ابن حوقل»، «یاقوت حموی»، «باختری»، «سفاکاری»، «محمدالله مستوفی»، «ابوالفداء» و «حافظ ابرو» به مناسبت‌های مختلف از آن شهر نام برده و بر جایگاه والای علمی، فرهنگی و سیاسی آن تأکید کرده‌اند. منظور که لیاف‌خانیک‌ی توضیح می‌دهد زوزن در فاصله حدود ۶۵ کیلومتری جنوب غربی خواف از پیشینه‌کهنی برخوردار است. «تپه سیاه» در مجاورت زوزن به استناد سفال‌های پراکنده بر سطح آن، زیستگاهی مربوط به دوران اشکانیان بوده و وجود سسکه‌های فرهاد چهارم ساسانی در موزه مرکزی استان قدس رضوی بقید «ضرب زوزن» روی آنها نشان دهنده این است که زوزن در آن دوران از جایگاه شایسته‌ای برخوردار بوده است.